

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Krajčoviča a sudcov JUDr. Ing. Antona Jakubíka a JUDr. Libora Duľu v trestnej veci proti obvinenému **V. A. a spol.**, pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák. a iné na neverejnom zasadnutí 3. mája 2012 v Bratislave o sťažnostiach obvinených V. A., S. U., K. D. a O. P. proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu z 19. apríla 2012, sp. zn. BB - 3 T 13/2012, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosti obvineného V. A., S. U., K. D. a O. P. sa **z a m i e t a j ú**.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým uznesením po podaní obžaloby Špecializovaný trestný súd rozhodol tak, že:

Výrokom v bode I. podľa § 238 ods. 3 Tr. por. obvineného V. A. ponechal vo väzbe z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. a obvinených S. U., K. D. a O. P. ponechal vo väzbe z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a/, c/ Tr. por.

Výrokom v bode II. podľa § 80 ods. 1 písm. b/ Tr. por. písomný sľub obvinených V. A. a S. U. neprijal.

Výrokom v bode III. podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por., dohľad probačného a mediačného úradníka nad obvineným K. D. neuložil.

Proti uzneseniu podali ihneď po vyhlásení sťažnosť všetci štyria obvinení, ktorú neskôr písomne odôvodnili.

Obvinený A. v sťažnosti podanej prostredníctvom obhajcu uviedol, že v súčasnej dobe neexistujú dôvody na ďalšie trvanie preventívnej väzby a súd neuviedol žiadne skutočnosti, z ktorých by tieto dôvody vyplývali. Štruktúra údajnej zločineckej skupiny bola zrušená. Na obavu z pokračovania v páchaní trestnej činnosti sa nemožno odvolávať počas celého konania a v jeho súčasnej fáze sú už všetky dôkazy procesne zabezpečené a zadokumentované.

O žiadosti obvineného o prepustenie z väzby zo 16. marca 2012 doposiaľ nebolo právoplatné rozhodnuté.

Ďalej sťažovateľ v podaní uvádza ním tvrdené chyby postupu v prípravnom konaní, okolnosť, že dokazovanie sa malo zameriavať len na objasňovanie skutočností v neprospech obvineného a že časť skutkov, ktoré sú predmetom vzneseného obvinenia, bola vylúčená zo spoločného konania, čo má mať za cieľ skončiť prípravné konanie do maximálnej možnej lehoty väzby v prípravnom konaní.

Pre prípad názoru súdu, že dôvod preventívnej väzby nepominul, navrhuje nahradiť väzbu písomným sľubom obvineného alebo dohľadom probačného a mediačného úradníka, pričom za výnimočné okolnosti prípadu považuje porušenie práv obvineného a jeho rodinné pomery, nakoľko sa stará o syna, matku a dcéru, ktorým zabezpečuje výživu.

Obvinený A. v osobne podanej sťažnosti uvádza, že senát sa nedostatočne zaoberal naplnením väzobných dôvodov. To spája s rozborom dôkazov vykonaných v prípravnom konaní, z ktorého vyvodzuje záver, že u jeho osoby trestná činnosť nebola dostatočne dokázaná.

Prostriedky na osobné finančné zabezpečenie si obvinený dlhodobo zabezpečuje výkonom advokácie a ak mal v rokoch 2008 a 2009 nižší príjem, bolo to pre výkon množstva práce firme Labor s.r.o., ktorá mala byť honorovaná neskôr. Situáciu riešil úverom, čo nezodpovedá záveru o vysokom príjme z trestnej činnosti.

Obvinený má za to, že v prípravnom konaní sa dôkazná situácia oslabovala, keďže v obžalobe je vo vzťahu k jeho osobe menej skutkov než vo vznesenom obvinení. Samotné podanie obžaloby nemôže byť dôvodom na predĺženie väzby.

Z uvedených dôvodov žiada o prepustenie z väzby na slobodu.

Obvinený U. v sťažnosti podanej prostredníctvom obhajcu uvádza, že v dôsledku opretia záveru súdu vo vzťahu k dôvodom útekovkej väzby o okolnosť, že má matku a byt na Ukrajine, by vôbec nemohol byť prepustený na slobodu. Manželka, ktorá je tiež stíhaná v tej istej veci, je na slobode a nikam neušla.

Vo zvyšku obsahu podania je argumentácia obvineného zhodná ako u obvineného A., vrátane návrhu nahradiť väzbu jeho písomným sľubom alebo dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Sťažnosť obvineného D. podaná prostredníctvom obhajcu je okrem špecifik, týkajúcich sa osôb spoluobvinených obsahovo, resp. aj výslovne zhodná so sťažnosťami obvinených A. a U., podaných prostredníctvom ich obhajcov, vrátane návrhu na nahradenie väzby.

Obvinený P. sťažnosť písomne odôvodnil vlastným podaním. Uvádza v ňom, že súd rozhodoval o jeho ponechaní vo väzbe z „kolektívneho“ hľadiska. Nesúhlasí s okolnosťou, že by v jeho prípade neboli dané mimoriadne okolnosti, ktoré by umožňovali nahradiť väzbu. To odôvodňuje svojím hodnotením výsledkov dokazovania, podľa ktorých sa nedopustil žiadnej trestnej činnosti, a to aj pokiaľ ide o obvinenie z prevádzactva. Preto žiada o prepustenie na slobodu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd) preskúmal vec v rozsahu podľa § 192 ods. 1 Tr. por. a zistil, že sťažnosti obvinených nie sú dôvodné.

Toto rozhodnutie najvyššieho súdu nadväzuje a je z hľadiska jeho obsahovej podstaty zhodné s jeho predchádzajúcim rozhodnutím z 3. mája 2012, sp. zn. 2 Tost 11/2012, ktorým rozhodol o sťažnosti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a obvinených S. U. a O. P. proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu zo 4. apríla 2012, sp. zn. Tp 35/2010, ktorým rozhodol o žiadosti obvinených A., U. a P. o prepustenie z väzby. Taktiež je toto rozhodnutie z hľadiska názoru na danosť väzobných dôvodov a nemožnosť nahradiť väzbu obsahovo zhodné s rozhodnutím najvyššieho súdu z 3. apríla 2012, sp. zn. 4 Tost 10/2012, ktorým rozhodol o sťažnosti obvineného D. proti uzneseniu, ktorým sudca pre prípravné konanie zamietol jeho žiadosť o prepustenie z väzby.

Ide tu o opakované rozhodovanie o tej istej otázke (ďalšom väzobnom stíhaní obvinených) v období od 3. apríla 2012 do 3. mája 2012, keď sa v konaní vykonávali len nedôkazné úkony, a to preštudovanie vyšetrovacieho spisu a podanie obžaloby, po čom opäť nasledovalo obligatórne rozhodovanie o väzbe podľa § 238 ods. 3 Tr. por. Týmto popisom priebehu konania v predchádzajúcom období je zároveň daná odpoveď na námietku doterajšieho právoplatného nerozhodnutia o žiadosti obvineného A. o prepustenie z väzby, doručenej Špecializovanému trestnému súdu 19. marca 2012 (vyššie uvedené uznesenie vo veci 2 Tost 11/2012), pričom aj pri takomto zhľuku rozhodovania nejde o lehotu počítanú na mesiace.

Aj z hľadiska obsahu žiadostí, vyjadrení a sťažností obvinených je ich argumentácia v dotknutých prípadoch s nevýraznými rozdielmi zhodná.

Je preto potrebné z väčšej časti odkázať na uznesenie najvyššieho súdu z 3. mája 2012, sp. zn. 2 Tost 11/2012, resp. replikovať podstatnú časť jeho odôvodnenia.

Podstatnými závermi skoršieho aj tohto rozhodnutia je pretrvávanie väzobných dôvodov u obvinených (aktuálne všetkých štyroch väzobne stíhaných), a to dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. a u obvinených S. U., K. D. a O. P. aj podľa § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por., ako aj nemožnosť nahradiť väzbu zákonom ustanovenou garanciou, pri súčasnom konštatovaní pretrvávania podozrenia zo spáchania trestnej činnosti, ktorá je predmetom konania. Popri tom je potrebné súhlasiť aj s argumentáciou Špecializovaného trestného súdu v preskúmanom rozhodnutí, ako aj uviesť, že postup tohto súdu, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého rozhodnutia, bol vykonaný v súlade so zákonom.

Platí teda nasledovné:

Podozrenie zo spáchania (už v súčasnosti žalovaných) skutkov pretrváva. Je zároveň potrebné upozorniť na okolnosť, že alternatívou podania obžaloby je zastavenie trestného stíhania. K nemu by v predmetnej veci mohlo na základe výsledkov dokazovania dôjsť za podmienok uvedených v § 215 ods. 1 písm. a/ až c/ Tr. por., čo zodpovedá nepochybnému záveru, že sa skutok nestal, nespáchal ho obvinený, alebo že skutok nie je trestným činom.

Vykonané dokazovanie a na jeho základe prechod do fázy súdneho konania po podaní obžaloby neznamená uznanie viny, ale umožnenie súdu rozhodnúť o nej, ak podozrenie vedúce ku vzneseniu obvinenia nebolo rozptýlené v prípravnom konaní.

Pokiaľ ide o väzobné dôvody, u obvinených S. U. a O. P. bola konštatovaná obava z vyhýbania sa trestnému stíhaniu (§ 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por.) právoplatným rozhodnutím o ich vzatí do väzby. V ďalšom priebehu konania bola väzba predlžovaná v súlade so zákonom. Keďže konanie vstupuje do svojej vyššej fázy po podaní obžaloby s kvalifikáciou, aká je v nej obsiahnutá (vrátane trestného činu v kategórii obzvlášť závažný zločin), obava z úteku, resp. vyhýbania sa trestnému stíhaniu nemá ako pominúť (naopak, v súvislosti s priblížením sa možnému trestu v prípade odsúdenia sa stáva reálnejšou).

Uvedené neplatí rovnako o dôvode preventívnej väzby (§ 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por.). Tam nie je pravdepodobné pokračovanie v tej istej aktivite (označenej obvinením a obžalobou za kriminálnu), ktorá bola zadržaním obvinených a vznesením obvinenia rozvrátená. Vzhľadom na predpokladaný (zatiaľ nie pred súdom dokázaný) rozsah a podobu trestnej činnosti je však zrejmé, že obvinení sú spôsobilí (za vyššie uvedené skutkové predpoklady) zadovažovať si s vysokou efektivitou príjem organizovanou trestnou činnosťou takého druhu, pre akú sú stíhaní. Z hľadiska dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nemusí byť v tomto smere dokázaná istota, ale len dôvodná obava. Táto bola v priebehu konania po vznesení obvinenia podporená v tom zmysle, že podozrenie zo spáchania činov sa nerozptýlilo, prokurátor naopak po vykonaní dokazovania podal obžalobu.

Sťažnostné námietky týkajúce sa postupu orgánov činných v prípravnom konaní pri dokazovaní, tvrdených procesných chýb alebo dokonca hodnotenia dôkazov sú uplatniteľné v opravnom prostriedku proti neskoršiemu meritórnemu rozhodnutiu (ak vyznie v neprospech obvinených). Z hľadiska rozhodovania o danosti väzobných dôvodov nemožno spochybniť ani vylúčenie niektorých skutkov zo spoločného konania.

K ďalším aktuálnym sťažnostným námietkam obvinených je potrebné uviesť:

Hodnotenie dôkazov, ktoré prezentujú obvinení A. a P. je z hľadiska rozhodovania súdu o väzbe irelevantné, keďže podozrenie zo spáchania činov nepominulo, čo viedlo prokurátora k podaniu obžaloby, a nie k zastaveniu trestného stíhania (a tento zásadný záver nemôže na základe obsahu vykonaného dokazovania vo vzťahu k podaniu obžaloby

spochybníť ani najvyšší súd). Spochybňovanie možného záveru o vine je legitímnou súčasťou obhajoby, pre ktorú je v tomto smere vytvorený zákonný procesný priestor v už v prebiehajúcom súdnom konaní, ktorého prvotným účelom je rozhodnúť práve o tejto otázke.

Samotné podanie obžaloby naozaj nie je dôvodom na pretrvávajúcu väzbu, ako sa to uvádza v sťažnostných námietkach. Musí k nemu pristúpiť aj rozhodnutie procesného súdu o väzbe v lehote uvedenej v § 238 ods. 3 a 76 ods. 3 Tr. por., teda v lehote, na ktorú bola väzba v prípravnom konaní naposledy predĺžená (konkrétne do 12. mája 2012). To je potrebné na splnenie podmienky uvedenej v Čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, pričom dotknutý rozhodovací proces sa završuje týmto rozhodnutím.

K tomu je potrebné uviesť, že súd (senát) splnil zákonnú povinnosť rozhodnúť o väzbe po podaní obžaloby vo vyššie uvedenej lehote, aj keď v čase jeho rozhodovania ešte nebolo rozhodnuté o sťažnosti proti predchádzajúcemu uzneseniu sudcu pre prípravné konanie, ktorým rozhodoval o žiadostiach obvinených o prepustenie z väzby v prípravnom konaní. Ide o orgány s rozlíšenou pôsobnosťou (sudca pre prípravné konanie a súd), pričom v čase rozhodovania súdu (senátu) bol právoplatne daný režim väzby obvinených v podobe, zodpovedajúcej stavu pred rozhodnutím sudcu pre prípravné konanie (ktoré nebolo právoplatné ani vykonateľné). Súd teda splnil povinnosť rozhodnúť o väzbe ex offo v zmysle § 76 ods. 4 a § 238 ods. 3 Tr. por., a rozhodnutím o sťažnostiach proti rozhodnutiu sudcu pre prípravné konanie vo veci 2 Tost 11/2012, odpadla prekážka nadobudnutia právoplatnosti (aktuálne preskúmaného) rozhodnutia o väzbe po podaní obžaloby, nakoľko sa právoplatne stabilizoval režim väzby pretrvávajúci z fázy prípravného konania a nedošlo k obsahovej kontraverzii právoplatných rozhodnutí.

Najvyšší súd teda takouto chronológiou svojich rozhodnutí (skorším rozhodnutím vo veci 2 Tost 11/2012) vytvoril priestor na rozhodnutie o prejednávanych sťažnostiach, teda na právoplatné rozhodnutie o ďalšom trvaní väzby obvinených v súdnom konaní.

Okolnosť, že spoločne stíhaná manželka obvineného U. neušla, nie je dôvodom na pominutie dôvodov útekovej väzby u tohto odsúdeného, a pre prípad jeho prepustenia na slobodu by nedávala garanciu, že k vyhýbaniu sa trestnému stíhaniu nedôjde. Procesné zabezpečenie dôkazov (uvádzané obvineným A.) by mohlo vyústiť do zániku dôvodov kolúzneť (§ 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por.), nie preventívnej väzby.

Pokiaľ ide o otázku náhrady väzby zákonom ustanovenou a obvinenými navrhovanou garanciou, tu opäť platí to isté, ako v prípade rozhodovania vo veci 2 Tost 11/2012. Ustanovenie § 80 ods. 2 Tr. por. viaže pri stíhaní pre obzvlášť závažný zločin možnosť nahradiť väzbu spôsobmi uvedenými v odseku 1 tohto ustanovenia na podmienku mimoriadnych okolností prípadu. Takéto okolnosti v prejednávanej veci prítomné nie sú. Nemôžu nimi byť rodinné pomery obvinených, ktorých príbuzní žijú v Slovenskej republike, nakoľko príbuzenský pomer k osobám, ktoré nie sú spoločne, resp. väzobne stíhané s obvineným, ktorý väzobne stíhaný je, je bežnou situáciou v trestnom konaní a bez ďalších špecifických okolností nie je dôvodom prepustenia z väzby na slobodu.

Na základe vyššie uvedených okolností najvyšší súd sťažnosti všetkých štyroch obvinených zamietol ako nedôvodné.

Tým zároveň rozhodol o tých žiadostiach o nahradenie väzby, ktoré neboli súčasťou prednesov obvinených, resp. ich obhajcov pri výsluchu vykonanom z dôvodu rozhodovania o ďalšom trvaní väzby obvinených a o ktorých bolo rozhodnuté už výrokom napadnutého uznesenia. O návrhoch na nahradenie väzby obsiahnutých navyše v podaných sťažnostiach najvyšší súd rozhodol len zamietnutím týchto sťažností (§ 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por., keďže napadnuté rozhodnutie nemal dôvod zrušiť na základe dôvodne podanej sťažnosti (§ 194 ods. 1 Tr. por.). Neprijatie naposledy uvedených návrhov je potom obsahovo (argumentačne) vyjadrené v odôvodnení tohto uznesenia.

Návrh na nahradenie väzby sa v zmysle § 72 ods. 1 písm. b/ Tr. por. sa vždy považuje aj za žiadosť o prepustenie z väzby (primárne rozhodnutie o takejto žiadosti, prednesenej pri výsluchu 19. apríla 2012, však v tomto prípade plnohodnotne nahrádza rozhodnutie o ponechaní obvinených vo väzbe). Ak nebolo rozhodnuté o prepustení z väzby pre pominutie dôvodov väzby (§ 71 Tr. por.), ako je tomu v prejednávanej veci, vo vzťahu ku navrhovanej garancii je potrebné rozhodnúť aj ďalším samostatným výrokom (čo súd prvého stupňa tiež správne učinil).

Z hľadiska vyššie uvedeného, ako aj vo vzťahu ku sťažnostnému režimu pri aktuálnom rozhodovaní najvyšší súd dodáva:

Ak súd rozhoduje o väzbe po podaní obžaloby v zmysle § 238 ods. 3 Tr. por., teda postupom podľa § 76 ods. 3, alebo 4 Tr. por., je takýmto rozhodnutím aj rozhodnutie o

žiadosti obvineného o prepustenie z väzby (§ 72 ods. 1 písm. b/ Tr. por.). V takom prípade súd už nemusí rozhodovať o ponechaní obvineného vo väzbe (§ 72 ods. 1 písm. e/ Tr. por.), alternatívne o jeho prepustení z väzby bez predchádzajúcej žiadosti obvineného (§ 72 ods. 1 písm. b/ Tr. por.).

Ak sa rozhoduje o väzbe postupom podľa § 76 ods. 3 alebo 4 Tr. por. (teda aj v situácii uvedenej v § 238 ods. 3 Tr. por.), lehota na podanie sťažnosti sa vždy riadi ustanovením § 83 ods. 2 Tr. por., ktoré je vo vzťahu k ustanoveniu § 187 ods. 1 Tr. por. ustanovením špeciálnym. V zmysle § 34 ods. 4 Tr. por. je potrebné obvineného o takejto okolnosti poučiť aj v prípade, ak požiadal, aby sa pri rozhodovaní o väzbe konalo v jeho neprítomnosti (§ 72 ods. 2 veta šiesta Tr. por.).

Z dikcie ustanovenia § 83 ods. 2 Tr. por. vyplýva, že v ňom uvedených prípadoch rozhodovania o väzbe sa rozhodnutie vždy vyhlási.

Z hľadiska preskúmvanej veci potom najvyšší súd uzatvára:

Výsledkom tohto rozhodnutia je pretrvávajúce väzobné stíhanie u všetkých štyroch väzobne stíhaných obvinených z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. a okrem obvineného A. aj z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 3. mája 2012

JUDr. Peter K r a j č o v i č , v. r.
predseda senátu

Vypracoval: JUDr. Libor Duľa

Za správnosť vyhotovenia: Katarína Cíсарová